

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ ЗА СКРИПТА „КАРЦИНОМ НА ДОЈКА“
ОД ДОЦ. Д-Р ДЕВА ПЕТРОВА, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствени основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како и Одлука бр.2002-302/95 од 313. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при УГД - Штип, одржана на 12.12.2023 година, формирана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Виолета Клисаровска, вонреден професор за наставно-научната област онкологија, вработена на Медицински факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;

- д-р Катерина Кубелка-Сабит, насловен вонреден професор за наставно-научната област патолошка анатомија, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

за рецензија на приложениот ракопис „Карцином на дојка“ од насловен доц. д-р Дева Петрова, скрипта наменета за студентите на прв циклус на додипломска настава на Студиската програма за медицински сестри по предметот Онкологија со неџа на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

По извршениот преглед на ракописот, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот „Карцином на дојка“ од доц. д-р Дева Петрова е осмислен, организиран и реализиран според наставниот план и програма на предметот Онкологија со неџа, кој се изучува на студиите од првиот циклус на додипломска настава на Студиската програма по медицински сестри по предметот Онкологија со неџа на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Ракописот кој е приложен за рецензија претставува комплетен материјал претставен во логичка целина преку кој студентите ќе имаат можност да ја изучуваат и совладаат предметната материја, според поставените барања на ЕКТС системот.

Податоци за обемот на ракописот: Содржината на ракописот, кој е наменет за издавање скрипта по предметот Онкологија со медицинска неџа е презентиран во текст од вкупно 48 страници, 11 слики и 2 табеларни прикази. Ракописот е приложен во А4 формат со единечен проред, употребен е фонт Arial и со големина на буквите 11. Ракописот е подготвен според стандардниот правилник за техничко уредување, а обемот на содржината ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на ист или сличен наслов: Достапната литература наменета за изучување на предметот на нашите простори е прилично оскудна. Не постои објавен сличен ракопис.

Краток опис на содржината: Ракописот е напишан на лесен и разбирлив јазик. Целокупната материја генерално е распределена во логични и соодветно структурирани и конципирани во еднаесет главни поглавја, распоредени на 48 страни.

Во **првото** поглавје насловено Епидемиологија и ризик-фактори за настанување на карцином на дојка авторот дава краток осврт на значењето и проучувањето на ризик факторите за појава на најчестото малигно заболување кај женската популација. Јасно се наведени најчестите причини одговорни за појавата на ова малигно заболување како и нивното значење.

Во **второто** поглавје насловено како Патологија на дојка се однесува на најчестите патолошки состојби на дојката, со посебен осврт на бенигните и малигните болести на дојка. Ова поглавје го потсетува читателот (студентот) за анатомските и физиолошки карактеристики на дојката, како и најчестите хистолошки типови на малигните тумори на дојка кои се разработени поединечно, со опис на хистопатолошките одлики на секој поттип посебно.

Во **третото** поглавје именувано како Молекуларна класификација на карциномот на дојка е објаснето профилирањето на туморот согласно со неговите имунохистохемиски карактеристики, како и значењето на секој поттип на карцином на дојка за одредување на третманот на болеста. Посебен осврт е даден и на геномското тестирање на карциномот на дојка и неговото значење за прогнозата и третманот на пациентките со ран карцином на дојка.

Во **четвртото** поглавје именувано Клинички симптоми на карцином на дојка се објаснуваат основните симптоми и начин на манифестација на карциномот на дојка.

Познавањето на симптомите на болеста е од особена важност за правилно насочување на понатамошните дијагностички процедури.

Петтото поглавје се однесува на дијагностичките процедури за дијагноза на карциномот на дојка, со опис на радиолошките дијагностички процедури, како и поставувањето на дефинитивната дијагноза со биопсија и хистопатолошка верификација на болеста.

Шестото поглавје се однесува на одредување на стадиумот на болест и спецификите на ТНМ класификацијата кај карциномот на дојка. Се потенцира значењето на клиничкото и постоперативно стејцирање на болеста од кое зависи и пристапот во лекувањето.

Седмото поглавје се однесува на начините на третман на карциномот на дојка, со осврт на хирургијата како основен начин во третманот на карциномот на дојка. Во ова поглавје детално се опишани типовите на хируршки интервенции кои се применуваат кај карциномот на дојка со осврт на конзервативниот и радикален хируршки третман. Опишани се процедурите за анализа на аксиларните лимфни јазли и нивното значење

Во рамките на **осмото** поглавје со наслов реконструктивна хирургија на дојка, опишани се сите процедури за реконструкција на дојка по спроведен хируршки третман поради малигна болест на дојката. Посебно се опишани процедурите за поставување на ткивни експандери, импланти, реконструкција со сопствено ткиво, како и употреба на протеза за дојка.

Деветтото поглавје е насловено како системски третман на карциномот на дојка, ги опишува онколошките процедури за третман на карциномот на дојка, како што се во прв ред хемотерапијата, хормоналната терапија, имунотерапијата и целната терапија.

Во секое од овие секции во поглавјето е даден детален опис на значењето на секоја процедура поединечно, нејзините основни карактеристики, индикациските подрачја за секоја од овие типови на терапии, механизмите на дејство и несаканите реакции од терапиите.

Десеттото поглавје е насловено како терапија со зрачење кај карцином на дојка и се однесува на зрачната терапија во лекувањето на карциномот на дојка,

како посебен и важен модалитет на третман. Опишана е процедурата за планирање и спроведување на зрачниот третман. Јасно се дефинирани индикациите за зрачен третман кај пациентките со карцином на дојка, како и режимите на спроведување на третманот. Даден е опис и на несаканите реакции од терапијата, што е значајно да се препознаат во тек на третманот со цел навремено да се третираат.

Единаесеттото поглавје се однесува на следењето на пациентките кои се лекуваат од карцином на дојка. Во ова поглавје прецизно се дефинирани процедурите, иследувањата и временскиот интервал на потребни контроли кај пациентките со карцином на дојка. Потенцирано е дека редовните контроли се од особено значење за навремена дијагноза на евентуален рецидив на болеста.

На крајот од оваа скрипта презентирана е целокупната цитирана литература, која е од понов датум од светски автори.

Врз основа на гореизнесеното, Комисијата го предлага следниов

ЗАКЛУЧОК

Ракописот за скрипта „Карцином на дојка“ од насловен доц. д-р Дева Петрова е целосно адаптиран според наставната материја предвидена во програмата за предметот Онкологија со неџа, за студентите наменета за студентите од прв циклус на додипломска настава на Студиската програма за медицински сестри по предметот Онкологија со неџа на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Авторката се потрудила и успеала да ја презентира материјата на студентите на адекватен начин, за што полесно совладување на методските единици. Приложениот ракопис во целост ги задоволува критериумите за учебно помагало-скрипта и условите за издавање, пропишани според Правилникот за единствените основни остварувања на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Рецензентската комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки ракописот-скрипта „Карцином на дојка“ од насловен доц. д-р Дева Петрова да биде издаден како скрипта по предметот Онкологија со неџа за студентите на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Виолета Клисаровска, вонреден професор, с.р.

Д-р Катерина Кубелка-Сабит, насловен вонреден професор, с.р.